

www.ketab.ir

سیاست گذاری اعتیاد

آسیب شناسی سیاست های پیشگیرانه کشور در مبارزه با مواد مخدر

دکتر مسعود مهدویان فر

سیاست گذاری اعتیاد

(آسیب شناسی سیاست گذاری پیشگیری از اعتیاد در ایران)

نویسنده: مسعود مهدویان فر

انتشارات: مشاهیر فردا

طراح گرافیک: ابوالفضل الماسی

تعداد صفحات: ۱۳۶ صفحه

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۱/۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۷-۰۷-۲

بها: ۴۵/۰۰۰ تومان

پست الکترونیکی ناشر: mashahirfarda@gmail.com

فیبا

سرشناسه: مهدویانفر، مسعود، ۱۳۶۲-

عنوان و نام پدیدآور: سیاست گذاری اعتیاد : آسیب شناسی سیاست های پیشگیرانه کشور در

مبارزه با مواد مخدر / مسعود مهدیان فر.

مشخصات نشر: اصفهان: مشاهیر فردا، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۳۵ص.: جدول.: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۷-۰۷-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

عنوان دیگر: آسیب شناسی سیاست های پیشگیرانه کشور در مبارزه با مواد مخدر.

موضوع: اعتیاد -- ایران -- پیشگیری -- سیاست دولت

موضوع: Drug addiction -- Prevention -- Iran -- Government policy

رده بندی کنگره: H۷۵۸۴۰

رده بندی دیویی: ۳۶۲/۲۹۳۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۳۲۶۲۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

فهرست مطالب

فصل اول: آشنایی با انواع مواد مخدر

مواد مخدر، سومصرف و اعتیاد	۱۶
تاریخچه مواد مخدر	۱۷
انواع مواد مخدر	۲۱
پیشگیری از اعتیاد	۲۴
عوامل زمینه ساز مصرف مواد و عوامل خطر و محافظ	۲۵
اصول شانزده گانه پیشگیری از اعتیاد	۲۷
فصل دوم: آشنایی با دوره های زمانی مختلف مواد مخدر و اعتیاد در ایران	
ادوار سیاست گذاری های مبارزه با مواد مخدر	۳۰
سیاست گذاری های ایران در مبارزه با مواد مخدر در دوران پیش از انقلاب اسلامی	۳۱
از آغاز تا انقلاب مشروطه	۳۲
نهضت انقلاب مشروطه و تصویب اولین قانون (۱۲۸۵)	۳۳
منع کشت خشخاش (۱۳۲۵-۱۳۴۷)	۳۶
از کشت مجدد خشخاش (۱۳۴۷) تا پیروزی انقلاب اسلامی (۱۳۵۷)	۳۸
سیاست گذاری مبارزه با مواد مخدر پس از انقلاب اسلامی	۴۱
دوره اول: انقلاب و اعتیاد (۱۳۵۸-۱۳۵۹)	۴۱
دوره دوم: جنگ و اعتیاد (۱۳۶۰-۱۳۶۷)	۵۰
دوره سوم: اعتیاد پس از جنگ (۱۳۶۷-۱۳۷۲)	۵۴
دوره چهارم: سازندگی، اصلاحات و اعتیاد (۱۳۷۲-۱۳۸۵)	۵۸
دوره پنجم: دوره سیاست های کلی مبارزه با مواد مخدر (۱۳۸۵ تا کنون)	۶۶
اسناد سیاستی پیشگیری اولیه از سومصرف مواد مخدر در عرصه بین المللی	۷۸
اهم مصوبات ستاد مبارزه با مواد مخدر در خصوص پیشگیری	۸۲
مطالعه تطبیقی مبارزه با مواد مخدر در سایر کشورها	۹۱

فصل سوم: سیاست گذاری برای حل مشکل اعتیاد

سیاست گذاری	۹۶
فرآیند سیاست گذاری عمومی	۹۶
تعریف مشکل	۹۷
شکل گیری دستور کار سیاست گذاری عمومی	۹۹
انواع دستور کار	۱۰۰
تدوین سیاست	۱۰۰
تدوین کنندگان سیاست	۱۰۱
تعیین راه حل های مختلف سیاسی	۱۰۲
مشروعیت بخشیدن به یک راه حل و تصمیم گیری (تقنین)	۱۰۲
مرحله اجرا	۱۰۳
ابزارهای اجرای سیاست	۱۰۵
مراحل ارزیابی	۱۰۷
فصل چهارم: سازمان های درگیر با اعتیاد	
ذاتی نبودن امر پیشگیری در وظایف نهادهای متولی	۱۰۸
عدم ادغام فعالیت های پیشگیرانه در ساختار سازمانی دستگاه های اجتماعی کشور	۱۱۳
ضعف ارزیابی و بازخورد	۱۱۵
تمایل سیاست گذاران و مدیران با برنامه های زود بازده و کوتاه مدت	۱۱۸
عدم تناسب سیاست های پیشگیرانه با حجم و عمق مساله اعتیاد	۱۱۹
جمع بندی	۱۲۲
منابع	۱۲۶

اعتیاد از نظر تاریخی در مقاطع تاریخی گوناگون سیری پرفراز و نشیب داشته است. با آغاز قرن بیستم سیمای اعتیاد، نسبت به قرن نوزدهم و پیش از آن نسبتاً دگرگون شده است. اکنون اتفاق نظر کاملی درباره این مساله وجود دارد که پدیده اعتیاد در طول قرن بیستم و به ویژه طی دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی تحت تاثیر عوامل گوناگون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و علمی به نحو وسیع و حیرت آوری در میان اقشار گوناگون جوامع مختلف پراکنده شده است. این سیر فزاینده بسان زنگ خطری، حکومت‌ها، دولت‌ها و دانشمندان رشته‌های مختلف را برای مبارزه یا مقابله با اعتیاد برانگیخته است. این برانگیختگی نمود اصلی خود را در بسیاری از کشورها و از جمله ایران، از یک طرف در قانون‌گذاری‌ها و برخوردهای قانونی و از طرف دیگر در حجم رو به گسترش متون علمی مربوط به اعتیاد نشان می‌دهد. قوانینی که جهت جلوگیری از همه گیر شدن اعتیاد به اجرا در آمده، پس از ارزیابی‌های متعدد اصلاح و تعدیل شده است.

در این کتاب آنچه مدنظر است که به آن بپردازیم، آسیب‌شناسی سیاست‌گذاری جمهوری اسلامی ایران در پیشگیری از اعتیاد و ارائه راهکار است. به جرأت می‌توان ادعا نمود که بهره‌بردار اصلی این کتاب سیاست‌گذارانی هستند که در سالیان متمادی با تلاش و کوشش فراوان و با حساسیت به مقابله با پدیده شوم اعتیاد و سوء مصرف مواد مخدر پرداخته‌اند. لیکن مهم‌ترین چالش و مشکل در مقابله با اعتیاد را باید در سیاست‌گذاری اعتیاد و بر ساخت‌های ذهنی کنشگران و به ویژه سیاست‌گذاران این عرصه به عنوان بازیگران اصلی تمهیدات پیشگیرانه از اعتیاد قلمداد نمود.

امید است مطالب این کتاب به سمع و نظر سیاست‌گذاران مبارزه با مواد مخدر به ویژه عرصه پیشگیری از اعتیاد برسد و بتواند کمکی در جهت برون‌رفت از این مسأله و معضل اجتماعی بنماید. از آنجایی که باور بر این بود که معضل اعتیاد را جز با شیوه علمی، نمی‌توان مهار و کنترل کرد، سعی شده تا اطلاعات روز آمد و علمی در اختیار خوانندگان قرار داده شود.

از آنجا که این کتاب برگرفته از رساله دکتری اینجانب می باشد، جا دارد از اساتید محترم دکتر حسین مسعود نیا، دکتر محمدرضا یزدانی زازرانی، دکتر امام جمعه زاده و دکتر رضا اسماعیلی، دکتر حمید صرامی که در راهنمایی رساله مساعدت نمودند و نیز خانم خانی و دکتر علی اکبر ابراهیمی که در ویرایش علمی کتاب همکاری نموده‌اند قدردانی می‌نمایم.

دکتر مسعود مهدویان فر

پاییز ۱۴۰۰